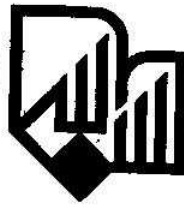

۱۴۲۹۰۸

واژه‌نامه گویشی
لری بخیاری مسجد سلیمان و شوشتری در
استان خوزستان

مؤلف:

فروزنده زردشتی

نشر راشدین

سرشناسه : زردشتی، فروزنده، ۱۳۵۲ -
 عنوان و نام : واژنامه گویشی لری بختیاری مسجدسلیمان و شوشتری در
 پدیدآور : استان خوزستان/ مولف فروزنده زردشتی.
 مشخصات نشر : تهران : راشدین، ۱۳۹۵.
 مشخصات : ۱۴۴ص.
 ظاهری :
 شابک : 978-600-361-254-9
 وضعیت : فیا
 فهرست نویسی :
 موضوع : بختیاری (گویش) -- واژنامه‌ها
 موضوع : شوشتری -- واژنامه‌ها
 موضوع : بختیاری (گویش) -- دستور زبان تطبیقی -- فارسی
 موضوع : شوشتری -- دستور زبان تطبیقی -- فارسی
 رده بندی کنگره : PIR ۳۲۸۴ ۱۳۹۵ ۴۳ز۳۳ب/
 رده بندی دیویی : ۴۴۰
 شماره : ۴۲۱۵۳۸
 کتابشناسی ملی :

■ انتشارات راشدین

■ عنوان کتاب:	واژه نامه گویشی لری بختیاری مسجدسلیمان و شوشتری در استان خوزستان
■ مولف:	فروزنده زردشتی
■ ویراستار علمی:	زهره دیناروند
■ نظارت کیفی:	راهب عارفی
■ نظارت فنی:	محمد معین عارفی
■ صفحه‌آرا و طراح جلد:	افسانه حسن‌بیگی
■ چاپ و صحافی:	کوروش ۲
■ نوبت چاپ:	اول-۱۳۹۵
■ شمارگان:	۱۰۰۰
■ شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۶۱-۲۵۴-۹
■ قیمت:	۱۰۰۰۰۰ ریال
■ نشانی:	میدان انقلاب - کارگر جنوبی - کوچه گشتاسب - پلاک ۴ واحد ۶
■ تلفن / نمابر:	۶۶۴۰۸۲۲۴ - ۶۶۱۲۳۴۴۹
■ پایگاه اینترنتی:	www.rashedin.info
■ پست الکترونیک:	Email: rashed1829@yahoo.Com

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۵	نشانه‌های آوایی
۷	توصیف آوایی
۸	نشانه‌های قراردادی
۹	پیشگفتار
۱۳	سخنی درباره این دو گویش
۱۴	تفاوت‌های زبانی دو گویش
۱۹	جدول واج‌های همخوانی
۲۱	نمودارهای آوایی
۲۳	بخش اول: واژه‌ها
۶۹	بخش دوم: جمل‌ها
۱۱۳	بخش سوم: فعل‌ها
۱۳۶	اصطلاحات زبانشناسی
۱۳۵	پیوست
۱۳۸	جدول IPA
۱۴۳	منابع و مأخذ

پیشگفتار

شناخت، گردآوری و معرفی گویش‌ها می‌تواند مواد و منابع عظیمی را برای مطالعات زبان‌شناسی، مردم‌شناسی و شناخت هر چه بهتر تاریخ و فرهنگ این مرز و بوم فراهم آورد؛ به ویژه که تحولات سریع و بی وقفه در دنیای امروز، خرده فرهنگ‌ها و گویش‌ها را به سرعت از صحنه خارج می‌سازد و هر قصور و تعللی در گردآوری گویش‌ها، زیان جبران ناپذیری به تاریخ و فرهنگ می‌رساند و می‌سازد. همچنین شناخت گویش‌ها و لهجه‌های محلی به شناخت بسیاری از مشکلات دستوری و واژگانی زبان فارسی کمک می‌کند. از داده‌ها می‌توان در وضع معانی فارسی برای واژه‌ها و اصطلاحات علمی که به طور روزافزون وارد زبان فارسی می‌شوند، استفاده کرد و با افزودن این واژه‌ها به مجموعه واژگان زبان فارسی بر غنای آن افزود. از آنجا که گویش‌های ایرانی بازمانده یک زبان مشترک (یعنی ایرانی باستان) هستند قطعاً بررسی گویش‌ها به شناخت بهتر زبان‌های ایرانی در دوره باستان و میانه و شناخت گویش‌های دیگر نیز کمک می‌کند. برای آن که بتوان اطلس گویش‌های ایرانی را فراهم کرد، لازم است که همه گویش‌های ایرانی و از هر گویش گونه‌های مختلف آن گردآوری و توصیف شوند.

آنچه در مورد گویش‌های ایرانی به خصوص گویش‌های استان خوزستان بیش از هر چیز جلب توجه می‌کند گوناگونی و تفاوت‌های بسیار جالبی است که با مقایسه گویش‌های این استان بایکدیگر بدست می‌آید. کشف این تفاوت‌ها گاه منجر به یافتن ویژگی‌های زبان‌شناختی منحصر به فردی می‌شود. استان خوزستان در جنوب غربی ایران، تیره‌های

گوناگون از اقوام انسانی را در بر می‌گیرد از جمله آن اقوام فارسی زبان می‌توان به قوم بختیاری در شهر مسجدسلیمان و قوم شوشتری در شهر شوشتر اشاره کرد.

مسجدسلیمان شمال شرقی استان خوزستان واقع شده، این شهرستان از شمال به دزفول از شرق به استان چهار محال و بختیاری و شهرستان ایذه از باختر به شهرستان‌های شوشتر و اهواز و از جنوب به شهرستان رامهرمز محدود می‌شود. مردم مسجدسلیمان به فارسی و گویش لری بختیاری سخن می‌گویند. از نظر قومیت از دو شاخه هفت لنگ و چهار لنگ تشکیل شده است. شوشتر نیز از شهرهای استان خوزستان در جنوب غربی ایران است. این شهر در دامنه کوه‌های زاگرس قرار دارد. موقعیت شوشتر در استان خوزستان مرکز و متمایل به شمال است. از شرق به مسجدسلیمان از شمال به دزفول از غرب به شوش و از جنوب به اهواز محدود می‌شود. زبان مردم شوشتر فارسی و گویش شوشتری است. شوشتر تا سال ۸۳ دارای بخش‌های مرکزی و گتوند بود. با تبدیل بخش گتوند به شهرستان گتوند، هم اکنون شهرستان شوشتر دارای بخش‌های مرکزی به مرکزیت شوشتر و شادروان به مرکزیت گتوند است. گویش لری بختیاری مسجدسلیمان و شوشتری در استان خوزستان جزء گروه زبان‌های ایرانی و گریس‌های جنوب غربی ایران هستند که به منظور حفظ و احیای این دو گویش پژوهش‌هایی در این زمینه انجام شده و کتاب‌ها و واژه‌نامه‌هایی به نگارش درآمده است از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

به نقل از طاهری، ۱۳۸۹، اریک انونبای در مقاله‌ای در سال ۲۰۰۱ به بررسی تطبیقی واژگان انواع گویش‌های لری پرداخته است. در این مقاله وی ۱۶ گونه از گویش لری را بر اساس ۲۰۰ واژه تطبیقی با هم مقایسه کرده است. علی صالحی در کتاب خود با عنوان «ایل بزرگ بختیاری، فرهنگ واژگان بختیاری در سال ۱۳۶۹» واژگان بختیاری را به همراه معادل فارسی آن‌ها گردآوری کرده است. واژه‌نامه زبان بختیاری نوشته ظهراب مددی در سال ۱۳۷۵ در اهواز به چاپ رسیده است. این کار بهترین کاری است که تا کنون درباره گویش بختیاری انجام گرفته است، هم از جهت جامع بودن، هم از جهت دقت در کار و

روش آوانویسی. وی کار خود را بر اساس بختیاری رایج در مسجد سلیمان انجام داده است، هر چند واژه‌ها را با آوانویسی داده، اما بر اساس املاي فارسی آن‌ها را مرتب کرده است. کتاب دیگر از خسروی، ۱۳۷۵ فرهنگ بختیاری مجموعه‌ای از ادبیات و واژگان بختیاری است. کتاب واژه‌نامه گویش بختیاری چهار لنگ نوشته رضا سرلک ۱۳۸۳ است که بر پایه بختیاری رایج در منطقه الیگودرز تهیه شده است. البته این کتاب تأثیر گرفته از لری لرستانی است و با بختیاری رایج در دیگر مناطق فاصله گرفته است و به مقدمه کوتاهی درباره دستور گویش بختیاری اشاره کرده است. «واژه‌نامه‌ای از گویش شوشتری» کاری از محمد باقر نیرومند که در سال ۱۳۵۵ توسط انتشارات فرهنگستان زبان ایران به چاپ رسیده است. «مثال‌های شوشتری و برخی زبانزدها» توسط سید جلال الدین امام جمعه، در سال ۱۳۶۳ به چاپ رسیده است. «فارسی شوشتری» کاری از عبدالله وزیری در سال ۱۳۶۴ توسط انتشارات وزیری به چاپ رسیده است. «نصاب شوشتر» که به کوشش محمد باقر نیرومند در سال ۱۳۲۹ به چاپ رسیده است.

نویسنده این اثر نیز طی پژوهش به جمع آوری ۳۰۰۰ واژه، ۱۱۰ فعل و ۴۱۰ جمله گویش لری بختیاری مسجد سلیمان و سخنری از طریق مصاحبه و ضبط صوت تعدادی گویشور محلی به ضبط، ثبت و آوانویسی گته‌های آنها پرداخته است و از کتابهای گویش کلاردشت دکتر ایران کلباسی، آواشناسی زبان فارسی دکتر عبدالله ثمره، واج شناسی دکتر عالیہ کرد زعفرانلو کامبوزیا و منابع دیگر در تهیه این کتاب گویشی جهت مطالعه دانشجویان، محققان و علاقمندان آن، کمک گرفته است. نگارنده تهیه این مجموعه را مدیون آموزش‌های اساتید خود دانسته و صمیمانه سپاسگزار الطاف و زحمات تمامی کسانی است که در این امر او را یاری رساندند، از جمله آنها می‌توان به خانواده‌های رامهرمزی، بابادی، ممبینی، چوبندملایی، علیخانی، داروغه، عباباف و مدیر نشر راشدین دکتر عارفی و عوامل مربوطه اشاره کرد که همواره آرزوی موفقیت و سلامتی آنها را از پروردگار خواهان است.